

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
PORT PAYÉ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Αρ. Αδ.
ΕΛΛΑΣ-HELLAS
ΕΛΤΑ Hellenic Post

ακονίαν τοῦ λόγου καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν ψυχῶν, δόθηκαν δὲ ὁδηγίαι διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τυχὸν ἀνακυπτόντων προβλημάτων, ἐνῶ ἀντηλλάγησαν σκέψεις διὰ τὴν καλυτέραν προώθησιν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων τό ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης, 28ης Σεπτεμβρίου 2016, ἐτέλεσε τήν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ στό Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπου εὐχήθηκε προσηκόντως ἐπί τῇ ἐνάρξει τῶν ἐκπομπῶν καί ἀκολούθως εὐχαρίστησε τούς ἐθελοντές συνεργάτες τοῦ Σταθμοῦ, οἱ ὁποῖοι συμβάλλουν, ὥστε νά ἐκπέμπεται ἡ ἄλλη φωνή, ἡ φωνή τῆς ἀληθείας στά Ραδιοκύματα.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐπίσημου ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Σχολικοῦ ἔτους ἐτέλεσε σήμερα τὸ πρωῒ στοὺς Παιδικοὺς Σταθμοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὁ σεπτὸς Ποιμενάρχης μας, Σεβασμιώτατος κ. Παντελεήμων, εὐχηθεὶς στὰ μικρὰ παιδιά, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἐργαζομένους, ἐνῶ εἰς τὸ τέλος τούς ἔδωσε μικρὰν εὐλογίαν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΚΟΠΙ ΕΥΒΟΙΑΣ

Τὴν 24ην καὶ 25ην Σεπτεμβρίου 2016 ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων εὑρέθη στὸ προσκύνημα στοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου, προσκεκλημένος τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, Σεβασμιωτάτου Χαλκίδος, Ἱστιαίας καὶ Βορείων Σποράδων κ. Χρυσοστόμου, ὅπου μετέσχε τῶν ἑορτίων ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων τὴν Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου, ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπεσήμανε τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐκμαθήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐξῆρε τὴν διακονίαν τοῦ ἱεροῦ ἀναλογίου καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς νέους νὰ μαθητεύσουν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ νὰ πλαισιώσουν ἀναλόγια, κυρίως τῆς ὑπαίθρου, δὲν παρέλειψε δὲ νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν διακονίαν τους πάντας τοὺς ἱεροψάλτας καὶ ἐξαιρέτως ὅσους διδάσκουν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ἐπικαλέσθηκε πλούσιον τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τους.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ Δ.Π.Θ.

Τὴν Πέμπτη 15 Σεπτεμβρίου 2016, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων εὐγενῶς προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐλλογιμωτάτου Πρυτάνεως τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης Καθηγητοῦ κ. Ἀθανασίου Καραμπίνη, ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, παρουσίᾳ τῶν Ἀντιπρυτάνεων, Κοσμητόρων, Καθηγητῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διοικητηρίου τῆς Πρυτανείας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων μετὰ τὴν ἀκολουθίαν προσεφώνησε τοὺς παρισταμένους, εὐχαρίστησε διὰ τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐπικαλέστηκε πρὸς πάντας τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν πρὸς καρποφόρον συνέχισιν τῆς πολυτίμου προσφορᾶς των εἰς τὴν Τριτοβάθμιαν Ἐκπαίδευσιν τῆς Πατρίδος μας, ἰδιαιτέρως δὲ στὴν εὐαίσθητον περιοχὴν τῆς Θράκης.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἐτέλεσε τὸ ἀπόγευμα τῆς 19ης Σεπτεμβρίου στὸν Καθεδρικὸν Ἱερὸν Ναὸν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ κοινωνικοῦ φροντιστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ προέκτασιν τοῦ ἐπιτελουμένου κοινωνικοῦ ἔργου καὶ πραγματοποιεῖται μὲ τὴν ὁλόθυμον θυσιαστικὴν προσφορὰν Καθηγητῶν τῆς πόλεώς μας, λειτουργεῖ δὲ ὡς ἐνισχυτικὴ διδασκαλία διὰ τὴν ἐπιπλέον ὑποβοήθησιν τῶν νέων τῆς Ἐπαρχίας μας μὲ σκοπὸν τὴν ἐπιτυχίαν τους.

Κατὰ τὴν προσφώνησίν του ὁ Σεβασμιώτατος καλωσόρισε τὰ παιδιὰ καὶ τὰ προέτρεψε νὰ μὴν ἀποσποῦν τὴν προσοχήν τους ἀπὸ τὴν προσφερόμενη σὲ αὐτὰ γνώση, ἀλλὰ μὲ πίστι στὸν Θεό, βοήθεια ἀπὸ τοὺς Καθηγητὲς καὶ καθοδήγηση ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, νὰ γίνουν πρωτίστως χρήσιμοι ἄνθρωποι στὴν κοινωνία καὶ ἔπειτα καλοὶ ἐπιστήμονες. Ἐπιπλέον, εὐχαρίστησε τοὺς ἐθελοντὲς Καθηγητές, οἱ ὁποῖοι ἀξιοποιοῦν τὸν ἐλεύθερο χρόνο τους θυσιαστικῶς καὶ ἐπ' ωφελείᾳ τῶν νέων. Εἰς τὸ τέλος, διένειμε τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων, διάφορα εἴδη γραφικῆς ὕλης ὡς εὐλογία καὶ εὐχήθηκε καταλλήλως.

ΣΥΝΑΞΗ ΚΑΤΗΧΗΤΩΝ

Τὴ Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου 2016, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων προέστη τῆς Συνάξεως τῶν Κατηχητῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Μετὰ τὴν ἐναρκτήριον προσευχὴν εὐχαρίστησε τοὺς Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς διὰ τὴν θυσιαστικὴν προσφορὰν καὶ τὸν ζῆλον μὲ τὸν ὁποῖον ἐκπληρώνουν τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐνεπιστευθεῖσαν δι-

σεως τοῦ Θεομητορικοῦ σώματος.

Στὴν πλατεῖα τῆς Μαρωνείας μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Δημάρχου Μαρωνείας – Σαππῶν καὶ ἄλλων ἐκπροσώπων Συλλόγων καὶ Φορέων ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀρτοκλασίας καὶ ὁ Ποιμενάρχης μας ἀναφέρθηκε στὴν διαρκῆ καὶ ἀμετάπτωτη παρουσία τῆς Παναγίας μας στὴ ζωὴ τοῦ κόσμου, στὴ στοργὴ μὲ τὴν ὁποῖα περισκέπει ὅσους τὴν ἐμπιστεύονται, καὶ ἐκάλεσε ὅσους ἐπικαλοῦνται τὸ Πανάγιο Ὄνομά Της νὰ μιμηθοῦν τὸ παράδειγμα τῆς κατὰ Θεὸν πίστεως καὶ ὑπακοῆς, ἐνῶ ἀπηύθυνε πρὸς ὅλους ἐγκάρδιες εὐχές.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

Τὴν 28η Αὐγούστου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, εὐγενῶς προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος μετέσχε τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τῆς μετὰ τοῦτον λιτανεύσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, πολιούχου τῆς πόλεως Ξάνθης.

ΔΙΣΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟ ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΟ ΓΙΑ ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τὴν Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου 2016, στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Μεγάλου Κρανοβουνίου συλλειτούργησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Μάξιμος, Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονος ἐξ ἀφορμῆς σχετικῆς προσκλήσεως τοῦ ποιμενάρχου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Ἱεράρχην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καθὼς κάτοικοι τῆς Ἐνορίας ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ τὸ Φανάριον Σηλυβρίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων καλωσώρισε τὸν Μητροπολίτην Σηλυβρίας καὶ στὴ συνέχεια ὁ Μητροπολίτης Σηλυβρίας εὐχαρίστησε γιὰ τὴν

πρόσκλησιν καὶ εὐχήθηκε καρποφόρον συνέχισιν τῆς εὐόρκου ποιμαντορίας τοῦ Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, ἀλλὰ καὶ τὰ δέοντα πρὸς τοὺς πιστούς, μετέφερε δὲ τὶς Πατριαρχικὲς εὐλογίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων τὸ πρωῒ τῆς 12ης Σεπτεμβρίου, ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, σὲ δύο Δημοτικὰ καὶ σὲ ὅλα τὰ Γυμνάσια καὶ Λύκεια τῆς Κομοτηνῆς, ἐνῶ ἀπηύθυνε ἐγκάρδιο μήνυμα συμπαράστασης τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἰδίου προσωπικῶς εἰς τὸν ἀγῶνα, τὶς ἀγωνίες καὶ τὸν κόπον τῶν νέων γιὰ τὴν κατάκτησιν τῆς γνώσεως.

ἑορτίων ἐκδηλώσεων στὴν πανηγυρίζουσα Γυναικεία Κοινοβιακὴ Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 22ας Αὐγούστου, μετὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς θαυματουργοῦ ἱερᾶς Θεομητορικῆς εἰκόνος ἀπὸ τὸν τόπον τῆς εὑρέσεώς της στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ μετ' ἀρτοκλασίας καὶ Θείου κηρύγματος, ἐνῶ τὴν πρωΐαν τῆς 23ης Αὐγούστου ὁ Μητροπολίτης μας προέστη τῆς πανηγυρικῆς Θείας Λειτουργίας.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΝΑΟ

Τὴν Κυριακὴ 14 Αὐγούστου 2016 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Θεομητορικῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸν πανηγυρίζοντα ὁμώνυμο Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Κομοτηνῆς.

Πρὸ τῆς ἀπολύσεως τῆς ἀκολουθίας ἐσχηματίσθη πομπή, προηγηθείσης τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ συνοδείᾳ ἀγήματος, καὶ ἔλαβε χώρα ἡ λιτάνευσις τῆς ἱερᾶς εἰκόνος καὶ τοῦ Ἐπιταφίου τῆς Θεομήτορος εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, τῇ συμμετοχῇ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ τῆς πόλεως.

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΚΟ ΝΑΟ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τὴν Δευτέρα 15 Αὐγούστου 2016, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, ὅπου ἐκήρυξε τὸν Θεῖον λόγον ἀναφερθεὶς στὴν διαρκῆ καὶ ἀμετάπτωτη παρουσία τῆς Παναγίας μας στὴ ζωὴ τοῦ κόσμου, στὴ στοργὴ μὲ τὴν ὁποῖα περισκέπει ὅσους τὴν ἐμπιστεύονται, καὶ ἐκάλεσε ὅσους ἐπικαλοῦνται τὸ Πανάγιο Ὄνομά Της νὰ μιμηθοῦν τὸ παράδειγμα τῆς κατὰ Θεὸν πίστεως καὶ ὑπακοῆς.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Θεομητορικῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως καὶ Μεταστάσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μαρωνείας, ὅπου καὶ ἡ ἀρχαία ἕδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πρὶν δὲ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἑσπερινοῦ ἔψαλε τὰ ἐγκώμια τῆς ἡμέρας καὶ ἐν συνεχείᾳ προέστη τῆς λιτανεύ-

σίαν καὶ τὴν προετοιμασίαν τῆς διοργανώσεως τοῦ ἑσπερινοῦ, τὴν δὲ Προϊσταμένην τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων Ροδόπης διὰ τὴν παροχὴν τῆς ἀπαιτουμένης ἀδείας, ὡς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἐφορείας διὰ τὰς ὑποδείξεις καὶ τὴν συμπαράστασιν εἰς τὴν ὑλοποίησιν τοιούτων πνευματικῶν πρωτοβουλιῶν, ἐνισχυουσῶν τοὺς ἐπιγενομένους μὲ τὰ ἔργα ἐνδόξων προγόνων, συγχρόνως δὲ πιστῶν εἰς τὰ νάματα τῆς ὀρθοδοξίας, ἐπιμαρτυρουμένου τοῦ σεβασμοῦ των ὑπὸ τῶν σεμνείων αὐτῶν εἰς τὴν εὐρυτέραν περιοχὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΗΝ 21η ΚΑΙ 29η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἐν τῇ ποιμαντικῇ αὐτοῦ μερίμνῃ διὰ τὰς ἐνόπλους δυνάμεις καὶ τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν αὐταῖς τὴν μὲν πρωΐαν τῆς Τετάρτης, 10ης Αὐγούστου 2016 ἐτέλεσε τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον στὴν 21ην Ταξιαρχίαν, τὴν δὲ πρωΐαν τῆς Πέμπτης, 11ης Αὐγούστου 2016 εἰς τὴν 29ην Ταξιαρχίαν, ὅπου καὶ τὸ Φρουραρχεῖον.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ταξιαρχίας παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Διοικηταὶ αὐτῶν ἐκ τῶν ὁποίων ὁ τῆς 29ης τυγχάνει καὶ ὁ Ἀνώτερος Διοικητὴς Φρουρᾶς Κομοτηνῆς, μετὰ τῶν Ἀξιωματικῶν, Ὑπαξιωματικῶν καὶ Ὁπλιτῶν.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἐτόνισε τὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἡ Ὁποία εἶναι ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγός, σκέπη καὶ προστασία τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, εὐχαρίστησε τοὺς διακονοῦντας εἰς τὸ στράτευμα διὰ τὴν ὑψηλὴν ἐκπαίδευσιν καὶ εὐχήθηκε καταλλήλως πρὸς πάντα τὰ στελέχη ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἡμέρᾳ τοῦ Δεκαπενταυγούστου.

ΤΑ ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τὸ Σάββατο 13 Αὐγούστου 2016, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἠγήθη τῆς ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ λιτανεύσεως τοῦ Ἐπιταφίου τοῦ Θεομητορικοῦ σώματος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐψάλησαν τὰ Ἐγκώμια ὑπὸ τοῦ

Σεβασμιωτάτου, ὡς καὶ πολυμελοῦς χορωδίας ἱεροψαλτῶν καὶ νέων.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΒΑΘΥΡΡΥΑΚΟΣ

Τὴν 22αν καὶ 23ην Αὐγούστου 2015, ἑορτὴν τῆς ἀποδόσεως τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων προέστη τῶν

ας Παρασκευῆς στὸν ὁμώνυμο Ἱερὸ Ναὸ τῆς πόλεως.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 25ης Ἰουλίου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ὡμίλησε ἐπικαίρως εὐλογήσας τοὺς ἄρτους καὶ ἀκολούθως προέστη τῆς Λιτανεύσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνος στὰς κεντρικὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως τῇ συμμετοχῇ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν ἀρχῶν καὶ πλήθους Λαοῦ.

Τὸ πρωῒ τῆς 26ης Ἰουλίου ὁ Μητροπολίτης μας ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ τῆς πόλεως καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖον λόγον.

ΟΝΟΜΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

16

Τὴν 26ην καὶ 27ην Ἰουλίου 2015, ἡμέραν μνήμης τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, καθ' ἣν ἑορτάζει τὰ ὀνομαστήριά του ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἑορτῆς ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Μικροῦ Κρανοβουνίου, ὅπου ἐκήρυξε τὸν Θεῖον λόγον καὶ προέστη τῆς λιτανεύσεως τῆς ἱερᾶς εἰκόνος, ἐνῶ τὴν πρωῒαν τῆς κυριωνύμου ἡμέρας προεξῆρχε τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς συνιερουργήσαντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος κ. Χαρίτωνος, πλειάδος Ἱερέων καὶ Διακόνων, ἐνῶ ὡμίλησε ἐπικαίρως διερμηνεύσας συγχρόνως τὰ αἰσθήματα Κλήρου καὶ Λαοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Χαρίτων.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης, 28ης Ἰουλίου 2016, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων, πλαισιωμένος ὑπὸ Κληρικῶν τῆς

Ἐπαρχίας του, ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Βασιλικῆς στὴν Παληόχωρα Ἁγίου Χαραλάμπους Μαρωνείας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἐτόνισε τὴν σπουδαιότητα τῆς τελέσεως ἀκολουθιῶν εἰς παλαιοχριστιανικὰ μνημεῖα τῆς περιοχῆς καὶ εὐχαρίστησε τὸν μὲν Δήμαρχον Μαρωνείας – Σαππῶν καὶ τοὺς συνεργάτας του διὰ τὴν συνεργα-

τοῦ Α.Π.Θ., ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὁ καινούργιος κόσμος», κατέκλεισε δὲ ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος ἀπήντησε καὶ σὲ ἐρωτήματα συγχρόνου προβληματισμοῦ ἐνίων Κληρικῶν.

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ ΤΗΣ ΣΙΝΩΠΙΤΙΔΟΣ ΣΤΟ ΘΡΥΛΟΡΙΟ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 12ης Ἰουλίου 2016 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ὑπεδέχθη στὸν αὔλειον χῶρον τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Θρυλορίου τὴν τιμίαν κάραν τῆς Ἁγίας Ἑλένης τῆς ἐκ Σινώπης τοῦ Πόντου ἀπὸ τὴν Ἐνορίαν τῆς Ἁγίας Μαρίνης Ἄνω Τούμπας τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ὅπου φυλάσσεται, κομισαμένην ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου τοῦ ἐξονομασθέντος Ἱεροῦ Ναοῦ, Ἀρχιμανδρίτου π. Δαμασκηνοῦ Πέτικα, ἀδείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθίμου.

Ἐπηκολούθησε ἡ ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ μετ' ἀρτοκλασίας καὶ Θείου κηρύγματος, κατόπιν δὲ στὴν αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου Ποντίων ἔλαβε χώρα ἐπίκαιρος ὁμιλία γιὰ τὴν Ἁγίαν Ἑλένην τὴν Σινωπίτιδα, ἐνῶ στὴ συνέχεια ἀκούστηκαν ποντιακὰ ἄσματα.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ

Τὸ Σάββατον 16ην Ἰουλίου 2016 ὁ Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου Νέας Καλλίστης, ὅπου ἐτέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονίαν τοῦ Διακόνου π. Ἰωάννου Δημητρόπουλου.

ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τὸ διήμερον 25ην καὶ 26ην Ἰουλίου 2016 ἡ πόλις τῆς Κομοτηνῆς ἑώρτασε τὴν μνήμην τῆς δευτέρας Πολιούχου αὐτῆς Ἁγί-

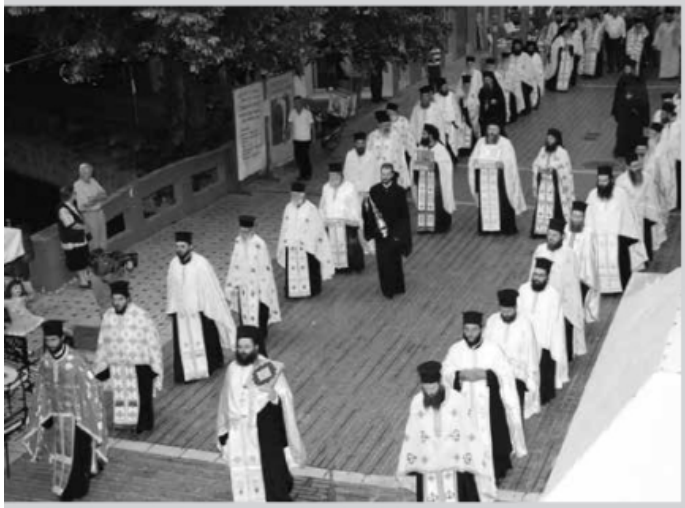

Τεῦχος 11ο • Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2016

Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις

Ἐπιμέλεια: Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Βαρθολομαῖος Ἰατρίδης,
Ἱεροκῆρυξ Ι. Μ. Μαρωνείας & Κομοτηνῆς

Πνευματικὴ κίνηση Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 2016

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΕΔΕΣΣΑ

Τὴν 1ην Ἰουλίου 2016 ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων μετέβη στὴν Ἔδεσσα, μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Ἰωὴλ, ὅπου μετέσχε τῶν ἑορτίων ἐκδηλώσεων στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων.

ΠΑΝΘΡΑΚΙΚΗ ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΞΗ ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

Τὴν 8ην Ἰουλίου 2016 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μετέσχεν τῆς διοργανωθείσης πανθρακικῆς Ἱερατικῆς Συνάξεως στὴν Ἀλεξανδρούπολιν, τῆς ὁποίας προήδρευσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ὁ Β΄, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγιασμοῦ.

Ἀκολούθως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος καλωσώρισε τὸν Μακαριώτατο καὶ τὰ μέλη τῆς συνάξεως, καὶ ἀκολούθησε ὁμιλία ὑπὸ τοῦ Ἐλλογιμωτάτου κ. Χρυσοστόμου Σταμούλη, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

κοστῆς. Στολίζονται ἐπίσης μὲ δάφνες, μυρτιὲς καὶ φοινικόκλαδα οἱ εἴσοδοι, τὰ παράθυρα καὶ τὰ δάπεδα τῶν ναῶν ποὺ πανηγυρίζουν, στὶς εἰσόδους μάλιστα προστίθενται καὶ ταινίες ἀλλὰ καὶ τὰ γνωστὰ τριγωνικὰ πανηγυρικὰ σημαιάκια, μὲ χριστιανικὰ σύμβολα, ρητὰ καὶ σταυρούς.

Μὲ λουλούδια ἐπίσης στολίζονται οἱ θρόνοι καὶ τὰ λιτανευτικὰ προσκυνητάρια τῶν εἰκόνων, στὶς πανηγύρεις τῶν ναῶν καὶ τῶν μονῶν. Παρόμοια χρήση ἔχουν καὶ τὰ «βάγια» τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Σὲ κάθε περίπτωση, ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι τὰ ἄνθη αὐτὰ ἀποκτοῦν μέρος ἀπὸ τὴν ἁγιαστικὴ καὶ ὑπερφυσικὴ δύναμη τῆς εἰκόνας, τῶν λειψάνων καὶ τοῦ ἁγίου, γι' αὐτὸ καὶ μετὰ τὴν ἑορτὴ συνήθως ἀναδιανέμονται ἀπὸ τὸν ἱερέα ἢ τοὺς ἐπιτρόπους στοὺς πιστούς, ἀποξηραίνονται, φυλάγονται στὰ εἰκονοστάσια τῶν σπιτιῶν καὶ σὲ περιπτώσεις ἀφνιδίων ἀσθενειῶν ἢ κακοκαιριῶν τοποθετοῦνται στὸ θυμιατὸ μὲ καρβουνάκια, καὶ μὲ αὐτὰ καπνίζεται ὁ ἀσθενὴς ἢ ὁ ἀέρας, σὲ μία προσπάθεια ἀντιμετώπισης τοῦ κακοῦ μέσω τῆς δύναμης ποὺ πιστεύεται ὅτι ἐμπεριέχεται στὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ λουλούδια.

Ἐπίσης συχνὰ θεωρεῖται ὅτι τὰ λουλούδια αὐτά, ἂν μποῦν σὲ φύραμα ἀπὸ ἀλεύρι, νερὸ καὶ ἁλάτι θὰ λειτουργήσουν θαυματουργικὰ ὡς προζύμι, κάνοντας τὸ φύραμα νὰ ζυμωθεῖ καὶ νὰ φουσκώσει, καθὼς ἐμπεριέχουν τὴν ἁγιαστικὴ καὶ ὑπερφυσικὴ δύναμη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὸν ὁποῖο στόλιζαν. Συχνὰ ἐπίσης ἀποξηραμένα σταυρολούλουδα τοποθετοῦνται καὶ στὰ παραδοσιακὰ φυλακτὰ ποὺ κατασκευάζει ὁ λαός, ἐνῶ συνήθως φυλάσσονται στὸ εἰκονοστάσι, καὶ καίγονται κάθε χρόνο, συνηθέστατα κατὰ τὴν Μεγάλη Παρασκευή, ὥστε νὰ ἀνανεωθοῦν ἀπὸ τὰ ἀνάλογα σταυρολούλουδα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑορτολογικῆς περιόδου ποὺ ἀκολουθεῖ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Γ. Α. Μέγας, *Ἑλληνικαὶ ἑορταὶ καὶ ἔθιμα τῆς λαϊκῆς λατρείας*, Ἀθῆναι 1957, σ. 236-239. Δ. Σ. Λουκάτος, *Τὰ φθινοπωρινά*, Ἀθήνα 1982, σ. 40-44. Σ. Μενάρδος, «Ἡ ἁγία Ἑλένη εἰς τὴν Κύπρον», *Λαογραφία* 2 (1910), σ. 266-298. Χρ. Ἐξαδάκτυλος, «Κυπριακὴ λαογραφία τῶν μηνῶν», *Κυπριακαὶ Σπουδαὶ* 45 (1981), σ. 263-264. Α. Γούναρης, *Ἡ Κύθνος*, Ἀθῆνα 1938, σ. ιβ΄. Π. Ν. Ἠρειώτης, «Ὁ Λειδινὸς ἐν Αἰγίνῃ», *Λαογραφία* 8 (1921), σ. 289-296. Κ. Κακούρη, «Λαϊκὰ δρώμενα εὐετηρίας», *Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 27 (1952), σ. 216-228. Β. Ποῦχνερ, «Παραστατικὰ δρώμενα στὴ Ν.Α. Εὐρώπη», *Λαογραφία* 32 (1979-1981), σ. 318. Ντ. Ψυχογιός, «Σταυρολόγιον», *Ἠλειακὰ* 10-11 (1956), σ. 23 κ.ἑξ. Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Λαογραφικὰ σύμμεικτα Καρπάθου* 1, Ἀθῆναι 1932, σ. 182. Ἂν. Βρόντης, «Οἱ ζευγάδες τῆς Ρόδου», *Λαογραφία* 12 (1938), σ. 104 κ.ἑξ. Ἂν. Καραναστάσης, «Οἱ ζευγάδες τῆς Κῶ», *Λαογραφία* 14 (1952), σ. 271. Ξ. Ἄκογλου, Ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Πόντου. *Λαογραφικὰ Κοτυώρων*, Ἀθῆναι 1939, σ. 270. Δ. Πετρόπουλος-Ἔρμ. Ἀνδρεάδης, *Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ στὴν περιφέρεια Ἀκσεράϊ-Γκέλβερι*, Ἀθῆναι 1971, σ. 59-61. Μ. Γ. Βαρβούνης, *Λαϊκὴ λατρεία καὶ θρησκευτικὴ συμπεριφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Σάμου*, Ἀθῆνα 1992, σ. 210. Δ. Σ. Λουκάτος, *Πασχαλινὰ καὶ τῆς ἄνοιξης*, Ἀθῆνα 1980, σ. 37-38. Ἄ. Παπαμιχαὴλ-Κουτρούμπα, «Ὁ σταυρὸς στοὺς διάφορους κλάδους τοῦ ἑλληνικοῦ ἐθιμικοῦ δικαίου», *Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐρεύνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας* 26-27 (1981-1986), σ. 3-214. Ἡ ἴδια, *Τέχνη καὶ ζωή. Αἱ ἐπὶ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Σύμης ἀπεικονίσεις 1. Τὸ σταυρόσχημον ἢ σταυροειδές*, Ἀθῆναι 1980, σ. 105-318. Γ. Α. Μέγας, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», *Ἐπετηρὶς Λαογραφικοῦ Ἀρχείου* 5-6 (1943-1944), σ. 106. D. S. Loukatos, «Fleurs et plantes dans les Eglises Orthodoxes Grecques: Offrandes redistribuees, a des fins magico-religieuses», *Ἑλληνογαλλικά. Ἀφιέρωμα στὸν Roger Millieux*, Ἀθῆνα 1990, σ. 447-460. Γ. Σιέττος, *Ἔθιμα στὶς γιορτές*. Πειραιᾶς 1975. Κ. Β. Ζαχαρίου, «Συμαϊκὴ ἐθιμογραφία ἀπὸ τὴ Μ. Σαρακοστὴ καὶ τὸ Πάσχα», *Τὰ Συμαϊκὰ* 3 (1977), σ. 250-276. Α. Χ. Μαμμόπουλος, *Ἤπειρος* 1. Ἀθῆνα 1961, σ. 138-142, ὅπου ἀνάλογες περιγραφές. Δ. Πετρόπουλος, «Λαογραφικὰ σύμμεικτα ἐξ Αἰτωλίας», *Λαογραφία* 12 (1938-1948), σ. 15. Β. Ποῦχνερ, *Λαογραφία* 4. *Ἱστορικὴ Λαογραφία*. Ἀθήνα 2010. Μ. Γ. Βαρβούνης, «Ἀγροτικὰ ἔθιμα λαϊκῆς λατρείας στὸν παραδοσιακὸ πολιτισμὸ τῆς Καρπάθου», στὸ Μηνὰς Ἄλ. Ἀλεξιάδης (ἐπιμ.), *Πρακτικὰ Β΄ Διεθνοῦς Συνεδρίου Καρπαθιακῆς Λαογραφίας* «Κάρπαθος καὶ Λαογραφία». Ἀθῆνα 2003, σ. 87-97.

Τεῦχος 11ο • Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2016

σὲ ὁρισμένες δὲ περιοχὲς λέγεται καὶ «Λουλούδι», λόγω τῶν ἄνθινων στολισμάτων τοῦ δίσκου μὲ τὸν σταυρό, γιὰ τὰ ὁποῖα ἔγινε λόγος παραπάνω.

Μὲ τὴ λαϊκὴ λατρευτικὴ τιμὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σχετίζονται τὰ λεγόμενα «σταυρολούλουδα», γιὰ τὰ ὁποῖα ἤδη ἔγινε λόγος παραπάνω. Ὀνομάζονται ἔτσι ἀπὸ τὸ λαὸ τὰ λουλούδια ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ δίσκο μὲ τὸν ὁποῖο περιφέρεται ὁ Σταυρός, κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου) καὶ κατὰ τὴν Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως, τὴν Γ΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, δηλαδὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, δηλαδὴ κατὰ τὶς δύο μεγάλες ἑορτές, γιὰ τὶς ὁποῖες ἔγινε λόγος παραπάνω.

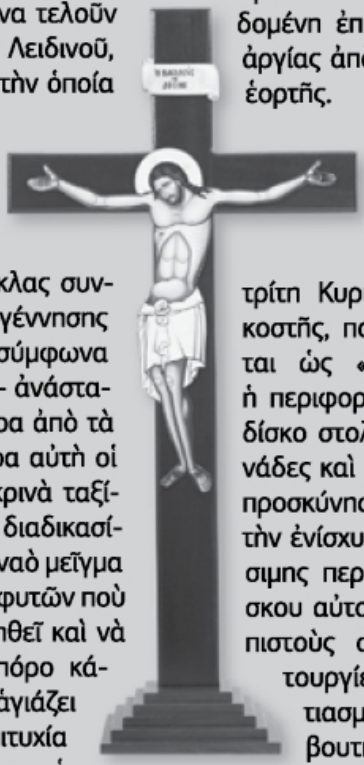
Τὰ σταυρολούλουδα χρησιμοποιοῦνται ὅπως γενικότερα οἱ ἄνθινοι στολισμοὶ εἰκόνων καὶ λειψάνων, δηλαδὴ ἀναδιανέμονται ἀπὸ τὸν ἱερέα ἢ τοὺς ἐπιτρόπους στοὺς πιστούς, ἀποξηραίνονται, φυλάγονται στὰ εἰκονοστάσια τῶν σπιτιῶν καὶ σὲ περιπτώσεις αἰφνιδίων ἀσθενειῶν ἢ κακοκαιριῶν τοποθετοῦνται στὸ θυμιατὸ μὲ καρβουνάκια, καὶ μὲ αὐτὰ καπνίζεται ὁ ἀσθενὴς ἢ ὁ ἀέρας, σὲ μία προσπάθεια ἀντιμετώπισης τοῦ κακοῦ μέσω τῆς δύναμης ποὺ πιστεύεται ὅτι ἐμπεριέχεται στὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ λουλούδια.

Πρέπει ἐδῶ νὰ σημειώσουμε ὅτι ὅταν ἀναφερόμαστε σὲ «ἄνθινους στολισμοὺς» ἐννοοῦμε ὅτι στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ λατρεία ἀποτελεῖ συνηθέστατο φαινόμενο ἡ προσφορὰ ἀνθέων, στεφάνων καὶ κλάδων στὸν ναό, γιὰ νὰ στολιστοῦν εἰκονίσματα, λειψανοθῆκες καὶ προσκυνήματα, ἰδίως σὲ περιπτώσεις πανηγύρεων. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἄνθινους στολισμοὺς τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Ἐπιταφίου, τὴ Μεγάλη Πέμπτη καὶ τὴ μεγάλη Παρασκευὴ ἀντιστοίχως, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας κατὰ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Μεγάλης Τεσσαρα-

πράξης καὶ πρακτικῆς, γι' αὐτὸ καὶ ἀπαντᾶ σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ λαϊκὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, καὶ στὶς ἀνάλογες τελετουργικὲς πράξεις τῆς παραδοσιακῆς θρησκευτικῆς συμπεριφορᾶς.

Ἡ Ὕψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἑορτάζεται στὶς 14 Σεπτεμβρίου, μὲ ἀπόλυτη καὶ αὐστηρὴ νηστεία, ὡς ἡμέρα «ἰσοστάσια» τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, τῆς ὁποίας τὸ εὐαγγέλιο διαβάζεται κατὰ τὴν πανηγυρικὴ λειτουργία. Ἀποτελεῖ ἀγροτικὸ ὁρόσημο γιὰ τὶς παραδοσιακὲς κοινωνίες, καθὼς τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἀρχίζουν καὶ τελειώνουν οἱ παραδοσιακὲς συμβάσεις ἔργου ὑπηρετῶν καὶ βοσκῶν, ἐνῶ θεωρεῖται καὶ ὁρόσημο γιὰ τὴν παύση θερινῶν **συνηθειῶν, ὅπως ὁ** μεσημβρινὸς ὕπνος. **Στὴν Αἴγινα τελοῦν** τὸ παραστατικὸ δρώμενο **τοῦ Λειδινοῦ,** κατασκευάζοντας μία **κούκλα τὴν ὁποία** θρηνοῦν ὡς νεκρὸ **γυναῖκες.**

Ὁ Γ. Α. Μέγας **θεωρεῖ** ὅτι ἔτσι οὐσιαστικὰ **θρη**νεῖται καὶ κηδεύεται **ἡ βλά**στηση, ἐνῶ ἡ μορφὴ **τῆς κούκλας** συνδέεται μὲ τὴν πίστη **τῆς ἀναγέννησης** τῆς φύσης κατὰ τὴν **ἄνοιξη, σύμφωνα** μὲ τὸ γνωστὸ σχῆμα **θάνατος - ἀνάστα**ση, ποὺ συνέχει τὰ **περισσότερα ἀπὸ τὰ** λαϊκὰ δρώμενα. Ἀπὸ **τὴν ἡμέρα αὐτὴ οἱ** ναυτικοὶ σταματοῦσαν **τὰ μακρινὰ ταξί**δια καὶ οἱ γεωργοὶ ἄρ**χιζαν τὶς διαδικασί**ες τῆς σπορᾶς.Ἔστελναν **στὸν ναὸ μεῖγμα** ἀπὸ ὅλους τοὺς σπόρους **τῶν φυτῶν ποὺ** καλλιεργοῦσαν, γιὰ **νὰ εὐλογηθεῖ καὶ νὰ** τοποθετηθεῖ κατόπιν **στὸν σπόρο κά**θε καλλιεργητῆ, τὸν **ὁποῖο ἁγιάζει** καὶ εὐλογεῖ, μὲ σκοπὸ **τὴν ἐπιτυχία** τῆς σοδειᾶς. Μάλιστα, **κάποτε** ὁ σπόρος αὐτὸς προερχόταν ἀπὸ τὸν σταυρὸ ποὺ κατασκεύαζαν στὸν θερισμό, ἀπὸ τὰ τελευταία στάχυα ποὺ θέριζαν, καὶ τὸν ὁποῖο φυλοῦσαν στὸ εἰκονοστάσι τοῦ σπιτιοῦ τους.

Σὲ πολλὲς περιοχὲς ἀπὸ τὴν παραμονὴ ἐπέτρεπαν τὴν εἴσοδο στὰ παιδιὰ σὲ κήπους καὶ ἀμπέλια, ἀλλὰ καὶ τῶν ζώων ποὺ βοσκοῦσαν στοὺς θερισμένους ἀγρούς, ἐνῶ τὸ βράδυ ἄναβαν ἐθιμικὲς πυρὲς τὶς ὁποῖες τελετουργικὰ ὑπερπηδοῦσαν. Τὰ λουλούδια ποὺ στολίζουν τὸν δίσκο μὲ τὸν ὁποῖο περιφέρεται ὁ σταυρὸς διανέμονται ἀπὸ τὸν ἱερέα στοὺς πιστοὺς καὶ χρησιμοποιοῦνται μαζὶ μὲ τὸν ἁγιασμὸ τῆς ἑορτῆς γιὰ τὸ «πιάσιμο» τοῦ νέου προζυμιοῦ τῆς χρονιᾶς. Τὸ προζύμι αὐτό, ποὺ πιάνεται ἀπὸ τὸν ἱερέα στὸν ναό, δὲν τὸ δάνειζαν ἐπὶ σαράντα μέρες, ἐνῶ ἀπὸ τὸ πρῶτο ψωμὶ ἔφτιαχναν πρόσφορο γιὰ τὴν ἐκκλησία. Στὴ **Σκύρο παρασκεύαζαν** πανηγυρικὰ κόλλυβα **«γιὰ τὴν ὑγεία τῶν** παιδιῶν τους». Διαδομένη **ἐπίσης εἶναι** ἡ τήρηση ἐθιμικῆς **ἀργίας ἀπὸ τοὺς** ἀγρότες τὴν ἡμέρα τῆς **ἑορτῆς.**

Δεύτερη μεγάλη ἑορτὴ ἀφιερωμένη στὸν Τίμιο **Σταυρὸ** εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς **Σταυρο**προσκυνήσεως τὴν τρίτη **Κυριακὴ τῆς** Μεγάλης Τεσσαρα**κοστῆς, ποὺ** ἀπὸ τὸν λαὸ προσδιορίζεται **ὡς «Μεσοσα**ράκοστο». Κυριαρχεῖ **ἡ περιφορὰ τοῦ** σταυροῦ στὸν ναό, σὲ **δίσκο στολισμένο** μὲ λουλούδια, πρασι**νάδες καὶ δενδρολίβανο,** γιὰ νὰ τεθεῖ σὲ **προσκύνηση ἀπὸ** τοὺς πιστούς, μὲ στόχο **τὴν ἐνίσχυσή τους,** στὸ μέσον τῆς νηστί**σιμης περιόδου.** Τὰ λουλούδια τοῦ δί**σκου αὐτοῦ χρησιμοποιοῦνται** ἀπὸ τοὺς **πιστοὺς σὲ μαγι**κοθρησκευτικὲς τελε**τουργίες ποὺ** ἀποσκοποῦν στὸ ξεμά**τιασμα ἢ στὴν** θεραπεία ἀσθενειῶν, **βουτηγμένα** σὲ ἁγιασμὸ ἢ καιόμενα στὸ θυμιατό.

Στὴ Χίο μαρτυροῦνται ἀγερμοὶ παιδιῶν, ποὺ περιέρχονταν τὰ σπίτια καὶ τραγουδοῦσαν σύντομο ἄσμα, συγκεντρώνοντας ἀβγά. Ἡ μέρα εἶναι λαμπρὴ καὶ πανηγυρική,

Τεῦχος 11ο • Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2016

Ὁ Τίμιος Σταυρὸς στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ λατρευτικὴ παράδοση

Μ. Γ. Βαρβούνη
Καθηγητὴ Λαογραφίας
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμῆμα Ἱστορίας καὶ Ἐθνολογίας

Ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἀποτελεῖ βασικὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ χριστιανισμοῦ, ποὺ συχνὰ προβάλλεται γιὰ προσκύνηση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, καὶ μάλιστα τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως (Γ΄ Νηστειῶν), ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου), ὅπως στὴ συνέχεια θὰ ἀναφερθεῖ ἐκτενέστερα. Διὰ τοῦ σταυροῦ τελοῦνται οἱ ἁγιασμοί, σταυρώνονται οἱ ἀσθενεῖς ἢ ἐμπερίστατοι πιστοί, ἐνῶ τὸν σταυρὸ φέρουν ὡς φυλακτὸ μὲ ἁλυσίδα στὸ λαιμὸ παιδιὰ καὶ μεγάλοι, καθὼς μάλιστα ἰδιαίτερη σημασία ἀποδίδεται στὸν βαπτιστικὸ σταυρό, ἐκεῖνον ποὺ ὁ νουνὸς βάζει στὸ παιδὶ κατὰ τὸ μυστήριο τῆς βαπτίσεως.

Ἐπίσης, ὁ σταυρὸς χρησιμοποιεῖται ὡς διακοσμητικὸ στοιχεῖο στοὺς ναούς, στὴν ἐπίπλωσή τους, στὰ ἄμφια τῶν ἱερέων καὶ στὴν διακόσμηση κάθε ἐπίπλου, ἐργαλείου καὶ σκεύους ποὺ σχετίζεται μὲ τὸν ναὸ καὶ τὴ θεία λατρεία. Σταυρὸς τοποθετεῖται πάνω στὸν τάφο, στὸ μέρος ὅπου ἔχει ταφεῖ τὸ κεφάλι τοῦ νεκροῦ, ἀλλὰ καὶ στὰ κόλλυβα, ἐνῶ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ κάνουν οἱ χριστιανοὶ πρὶν κοιμηθοῦν καὶ ὅταν ξυπνήσουν, στὴν ἔναρξη ἐργασιῶν, ὅσοι περνοῦν ἀπὸ ναὸ ἢ ἱερὸ μέρος, ὅταν συναντοῦν κηδεία ἢ βλέπουν λείψανο, πρὶν ἀσπαστοῦν καὶ προσκυνήσουν εἰκόνες καὶ ἱερὰ λείψανα, γιὰ νὰ ἀποδιώξουν δαιμονικὰ ὄντα ἢ ἀντίστοιχους λογισμοὺς κ.λπ.

Ἀποδίδεται λοιπὸν ἀπὸ τὸν λαὸ ἰδιαίτερη ἀποτροπαϊκὴ καὶ φυλακτικὴ δύναμη στὸν σταυρό, γι' αὐτὸ καὶ συχνὰ χαράζεται στὶς προσόψεις ἢ στὶς προμετωπίδες σπιτιῶν, ὥστε νὰ διασφαλιστεῖ μὲ θρησκευτικὰ μέσα ἡ στερεότητα καὶ ἡ καλοτυχία τους, ἀλλὰ καὶ στὰ ὅρια τῶν ἀγρῶν, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ εὐκαρπία καὶ ἡ γονιμότητά τους. Σὲ γενικὲς γραμμές, ὁ σταυρὸς ἀποτελεῖ τὸ κυριότερο καὶ πλέον διαδεδομένο ἱερὸ σύμβολο τῆς λαϊκῆς θρησκευτικῆς

μέλη. Μὴν ἀνησυχῆτε».Ὁ Εὐγένιος ἄρχισε νὰ κλαίη. Τὸ ἄλλο πρωί, Κυριακή, στᾶς 8 μὲ στέλλει νὰ μάθω γιὰ τὸ δεσπότη. Εὕρηκα τὸ Ζαδὲ τῆς τραπέζης. Πρὶν μισῆ ὥρα συνάντησε τὸν ὑπαστυνόμο ποὺ εἶχε πάει τὸ δεσπότη. Αὐτὸς τοῦ εἶπε πὼς τὸν δεσπότη τὸν χάλασαν, καθὼς καὶ τοὺς δύο δημογέροντες."Ετσι ἔγιναν."Ως τὴν Τετάρτη ποὺ ἔφυγα, δὲν μπόρεσα νὰ μάθω τίποτα ἄλλο».

Οἱ Τοῦρκοι «χάλασαν» καὶ τὸν Εὐγένιο. Τὸν κράτησαν φυλακὴ ἐπὶ 6 μῆνες καὶ μετὰ τὸν ἀπαγχόνισαν. "Ομως αὐτὰ ποὺ δὲν ἔμαθε ὁ Θωμὰς Βούλτσιος, γιὰ τὶς τελευταῖες στιγμὲς τοῦ Χρυσοστόμου, ἔγιναν γνωστὰ ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ Πρόξενο George Horton. Ὁ Χόρτον ἔζησε ἀπὸ κοντὰ τὸ δράμα τῆς Σμύρνης, βοήθησε τὸν πληθυσμό της καὶ ἔγραψε μεταξὺ ἄλλων τὸ βιβλίο «Ἡ κατάρα τῆς Ἀσίας». Ἐκεῖ ἀναφέρει τὸ τέλος τοῦ Μητροπολίτη Σμύρνης ἀπὸ τὸ λαϊκὸ δικαστήριο ποὺ συγκάλεσε ὁ Νουρεντὶν πασάς:

«Ὅπως λέγουν, (ὁ Νουρεντὶν) εἶχε υἱοθετήσει τὴ μεσαιωνικὴ ἰδέα νὰ παραδώση τὸν Μητροπολίτη στὸν φανατικὸ ὄχλο, γιὰ νὰ τὸν κάνει ὅ,τι ἤθελε. Δὲν ὑπάρχουν ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις τῆς ὀρθότητος αὐτῆς τῆς διαπιστώσεως, εἶναι ὅμως βέβαιο, ὅτι ὁ Μητροπολίτης θανατώθηκε ἀπ' τὸν ὄχλο.Ἐβιαιοπράγησαν ἐπάνω του, τοῦ ξερρίζωσαν τὴν γενειάδα του, τοῦ ἔβγαλαν τὰ μάτια, τὸν ἐκτύπησαν μὲ ρόπαλα καὶ μὲ μαχαίρια, ὡσότου πέθανε, καὶ ὕστερα τὸν ἔσυραν σβαρνίζοντάς τον ἐπάνω στοὺς δρόμους. Τὸ μοναδικό του φταίξιμο ἦταν ὅτι ἦταν ἕνας"Ελλην μὲ μεγάλο πατριωτισμὸ καὶ εὐγλωττία, ποὺ ἐπιθυμοῦσε τὴν πρόοδο τῆς φυλῆς του καὶ ἐργαζόταν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό».

"Ενας Τουρκοκρητικός, ποὺ συμμετεῖχε στὸν ὄχλο, μὴν ἀντέχοντας νὰ βλέπει τοὺς ἐξευτελισμοὺς καὶ τὰ βασανιστήρια στὰ ὁποῖα ὑποβλήθηκε ὁ Χρυσόστομος, τὸν πυροβόλησε, γιὰ νὰ δώσει τέλος στὸ μαρτύριό του. Ὡστόσο, παραδέχτηκε ὅτι ἔμεινε ἄγνωστο τί ἀπέγινε τὸ σῶμα του. Τὴ μαρτυρία του μεταφέρει ὁ ἀκαδημαϊκὸς Γεώργιος Μυλωνάς. Ὁ ἴδιος διέσωσε τὸν Μυλωνά, καθηγητὴ τότε τοῦ International College τῆς Σμύρνης, καὶ ὁμάδα Ἑλλήνων φοιτητῶν του. Τοὺς φυγάδευσε ἀπὸ τὴ φυλακὴ τοῦ Διοικητηρίου τῆς Σμύρνης, κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Σεπτεμβρίου 1922. Αὐτόπτες μάρτυρες τῆς δολοφονίας τοῦ μητροπολίτη ἦταν καὶ 20 Γάλλοι ναῦτες, τὴ μαρτυρία τῶν ὁποίων κατέγραψε ὁ Γάλλος συγγραφέας Ρενὲ Πουῶ.

Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ Χρυσοστόμου ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἁρμοστείας, Μιχαὴλ Ροδά:

«Ὁ Νουρεντίν, μόλις μπῆκε στὸ γραφεῖο του ὁ Χρυσόστομος, ἔβγαλε ἕναν ὀγκώδη φάκελλο ποὺ ἔγραφε: 'Φάκελος Χρυσοστόμου'. Τὸν ἄνοιξε καὶ ἔδειξε ὅλα τὰ ἀποκόμματα ἐφημερίδων ποὺ περιεῖχαν πύρινους λόγους τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τὸν ἐρώτησε: - Εἶναι δικοί σου οἱ λόγοι αὐτοί; - Ναί, ἀπάντησε ὁ Δεσπότης, μὲ ἀξιοπρέπεια ἀνθρώπου, ποὺ ἐγνώριζε τί ἐσήμαιναν τὰ ἐρωτήματα τοῦ Τούρκου στρατηγοῦ. Ἀκολούθως, ὁ Νουρεντὶν «διέταξε νὰ τὸν πάρουν καὶ νὰ τὸν προσφέρουν στὸν λαό, γιὰ νὰ κορέση τὴν ἐκδίκησί του».

Τὸ 1992 ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τὸν ἀνακήρυξε ἅγιο καὶ ἐθνομάρτυρα.Ἡ μνήμη του καὶ τῶν μητροπολιτῶν Κυδωνιῶν Γρηγορίου, Μοσχοννησίων Ἀμβροσίου, Ἰκονίου Προκοπίου, Ζήλων Εὐθυμίου, καθὼς καὶ τῶν 347 κληρικῶν τῆς ἐπαρχίας Σμύρνης, ποὺ ἐπὶ συνόλου 459 σφαγιάσθηκαν κατὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή, ἑορτάζεται τὸν Σεπτέμβριο, τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἐκτιμῶντας τὰ προσόντα του, τὸν χειροτόνησε Μητροπολίτη Δράμας τὸν Μάιο τοῦ 1902, Μητρόπολη ποὺ διακόνησε ὡς τὸ 1910. Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ ἀντιμετώπισε τὴν τρομοκρατικὴ δράση τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου καθὼς καὶ τὴν τότε ρουμανικὴ προπαγάνδα καὶ ἀνέπτυξε ἐθνικὴ δράση, ἀναλαμβάνοντας ὁ ἴδιος τὴν διεύθυνση τοῦ ἀγῶνα κατὰ τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων. Παράλληλα, ἔκτισε μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς καὶ κοινωφελῆ καθιδρύματα στὴ Δράμα, Σχολὲς ἀρρένων καὶ θηλέων, φρόντισε γιὰ τὴν ἀνέγερση οἰκιῶν γιὰ τοὺς καπνεργάτες καὶ ἀνέπτυξε φιλανθρωπικὴ δράση. Ἡ ἐθνικὴ αὐτὴ δράση του ἐνόχλησε τὴν τουρκικὴ διοίκηση, ἡ ὁποία πέτυχε τὴν ἀνάκλησή του ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Μητροπολίτη (1907). Μετὰ ὅμως τὴν ἀνακήρυξη τοῦ Συντάγματος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὸ 1908, ὁ Μητροπολίτης Δράμας Χρυσόστομος ἐπανῆλθε στὴν ἕδρα του. Ὡστόσο καὶ πάλι ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τοὺς νεοτούρκους μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι ἡ παρουσία του προκαλοῦσε τὴ διασάλευση τῆς τάξης.

Τὸ 1910 ὁ Χρυσόστομος μετατέθηκε στὴ Σμύρνη, ὡς Μητροπολίτης Σμύρνης. Στὴ θέση αὐτὴ παρέμεινε ὁλόκληρη τὴ δύσκολη περίοδο τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων, τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας καὶ τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, μὴ δεχόμενος μάλιστα νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὴν πόλη καὶ νὰ ἐγκαταλείψει τὸ ποίμνιό του, ὅταν κατέρρεε τὸ μέτωπο. Συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ λυντσαρίστηκε ἀπὸ τὸν μουσουλμανικὸ ὄχλο στὶς 27 Αὐγούστου 1922.

Λίγους μῆνες πρὶν τὴν Καταστροφή, ὁ Χρυσόστομος ἡγήθηκε τῆς «Μικρασιατικῆς Ἄμυνας», προσπάθειας ποὺ ἐπεδίωκε τὴ δημιουργία ντόπιου μικρασιατικοῦ στρατοῦ, τὴν ἑλληνικὴ ἀπεμπλοκὴ ἀπὸ τὶς συμμαχικὲς ὑποχρεώσεις καὶ τὴν ἀνακήρυξη ἑνὸς τμήματος τῆς περιοχῆς τῆς Σμύρνης ὡς αὐτόνομου ἰωνικοῦ κράτους.

Μετὰ τὴ διάρρηξη τῶν ἑλληνικῶν γραμμῶν στὸ μέτωπο καὶ τὴν ὀπισθοχώρηση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ μικρασιατικὰ παράλια, οἱ στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες ἄρχισαν νὰ ἐγκαταλείπουν τὴ Σμύρνη. Στὶς 27 Αὐγούστου, ἐμφανίστηκαν οἱ πρῶτοι Τοῦρκοι «τσέτες» ὑπὸ τὸν Κιὸρ Μπεχλιβᾶν στὴν ἀνυπεράσπιστη πόλη. Ἡ τρομοκρατία ἐξαπλώθηκε στὴν πόλη καὶ τὰ πλήθη ἄρχισαν νὰ συρρέουν στὴ Μητρόπολη. Ὁ Χρυσόστομος, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν ἀδελφό του Εὐγένιο, ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε, γιὰ νὰ βοηθήσει. Τὴν ἑπομένη τέλεσε λειτουργία στὴν Ἁγία Φωτεινή, γιὰ νὰ ἐμψυχώσει καὶ νὰ συσπειρώσει τὸ ποίμνιό του. Τὴν ἴδια μέρα εἰσῆλθε στὴ Σμύρνη καὶ ὁ ὁρκισμένος ἐχθρός του, ὁ στρατηγὸς Νουρεντὶν πασάς. Πρώτη ἐνέργειά του ἦταν νὰ συγκεντρώσει ὅλους τοὺς Ρωμιοὺς καὶ Ἀρμένιους ἄνδρες ἀπὸ 18 ἕως 45 ἐτῶν γιὰ τὰ τάγματα ἐργασίας. Ἑπόμενη ἦταν νὰ ἐξοντώσει τὸν δεσπότη. Εἶχε τελειώσει ἡ λειτουργία, ὅταν ἕνας ὑπαστυνόμος τὸν πληροφόρησε ὅτι ὁ φρούραρχος Σαλὴ Ζεκὴ βέης τὸν ζητᾶ στὸ Φρουραρχεῖο. Ὁ Χρυσόστομος ἀποχαιρέτησε τὸ πλῆθος, καὶ ἀναχώρησε μὲ τὸν «καβάση» (κλητῆρα) του, Θωμὰ Βούλτσιο. Ἀπὸ τὴν κατάθεση τοῦ τελευταίου ἀποσποῦμε τὶς πληροφορίες:

«...Ἦλθαν νὰ πάρουν τὸ δεσπότη πὼς τὸν ζητᾶ ὁ νομάρχης, δὲν εἶπαν τὸ ὄνομα, νὰ πάη στὸ διοικητήριο μὲ τρεῖς δημογέροντες. Ἐπήραμε τὸν Τσουρουκτζόγλου καὶ τὸν Κλιμάνογλου καὶ ἐμπήκαν οἱ τρεῖς καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ στὸ αὐτοκίνητο, γιὰ μένα δὲν εἶχε θέσι καὶ μοῦ εἶπε ὁ δεσπότης νὰ περιμένω στὴ μητρόπολι. Στᾶς δέκα τὸ βράδυ ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ ἦλθαν τὸ ἀπόγευμα, ἔφερε μία κάρτα τοῦ δεσπότη γιὰ τὸν ἀδελφό του Εὐγένιο. Τοῦ ἔγραφε: «Ἀγαπητὲ ἀδελφέ, Μᾶς ἐκράτησαν ἀπόψε ἐμὲ ὡς πρόεδρον τῆς Μικρασιατικῆς Ἀμύνης, τοὺς ἄλλους ὡς

Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος

Ἔφης Καραπούλη
Φιλολόγου-Ἱστορικοῦ

Ὁ Χρυσόστομος (Καλαφάτης) ἦταν ὁ τελευταῖος Μητροπολίτης Σμύρνης. Βρῆκε μαρτυρικὸ θάνατο, ἀφοῦ κατακρεουργήθηκε ἀπὸ τὸν φανατισμένο τουρκικὸ ὄχλο κατὰ τὴν ἀνακατάληψη τῆς πόλης ἀπὸ τὸν τουρκικὸ στρατό, στὶς 27 Αὐγούστου 1922, μετὰ ἀπὸ ἐντολὴ τοῦ Νουρεντὶν Πασᾶ.

Γεννήθηκε στὶς 8 Ἰανουαρίου 1867 στὴν Τρίγλια τῆς Βιθυνίας, στὴν Προποντίδα. Καταγόταν ἀπὸ πολύτεκνη οἰκογένεια πιστῶν χριστιανῶν• οἱ γονεῖς του ἦταν ὁ Νικόλαος Καλαφάτης καὶ ἡ Καλλιόπη Λεμωνίδου. Ὁ νομομαθὴς πατέρας του ἀντιπροσώπευε συμπολίτες του ἐνώπιον τῶν τουρκικῶν δικαστηρίων, ἀναμιγνυόταν στὰ κοινὰ καὶ ἐκλεγόταν δημογέροντας.

Ὁ Χρυσόστομος ἐκδήλωσε νωρὶς τὴν ἐπιθυμία του νὰ γίνει κληρικός. Οἱ γονεῖς του, μὲ οἰκονομικὲς θυσίες, τὸν ἔστειλαν οἰκότροφο στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅπου σπούδασε μὲ ὑποτροφία τοῦ Μητροπολίτη Μυτιλήνης καὶ μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη, Κωνσταντίνου Βαλιάδη. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὴ Σχολὴ ἀριστοῦχος. Χειροτονήθηκε διάκονος καὶ μετατέθηκε στὴ Μητρόπολη Ἐφέσου. Ὅταν ὁ Μητροπολίτης Κωνσταντῖνος ἐκλέχθηκε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, χειροτόνησε τὸν Χρυσόστομο πρεσβύτερο καὶ στὴ συνέχεια τὸν διόρισε Μέγα Πρωτοσύγκελλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ ὁ Χρυσόστομος προήδρευσε Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν, μὲ θέμα τὴν ἕνωση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, καὶ ἄρχισε ἀγῶνα γιὰ τὴ ματαίωση τῶν σχεδίων τῆς Πανσλαβιστικῆς Παλαιστίνιας Ἑταιρίας, ποὺ ἐπεδίωκε νὰ ἀλλοιώσει τὸν ἑλληνικὸ χαρακτήρα τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ νὰ ἐκσλαβίσει τὰ Πατριαρχεῖα Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ διαφάνηκε ἡ εὐγλωττία του στὸ κήρυγμα καὶ στοὺς δημόσιους λόγους του.

Τὸ 1901 ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸν Θρόνο ὁ Κωνσταντῖνος Ε΄ καὶ ἐπανεξελέγη ὁ δυναμικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ Γ΄.

κρατοῦσαν τὰ χέρια τοῦ Μωυσῆ ὑψωμένα. Νίκησε ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ (Εξόδ. 17,8-14).

Λαὲ τοῦ Θεοῦ, χριστιανοί, μὴ φοβᾶσθε! Ὄχι ὁ Μωυσῆς, ἀλλ' ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ὕψωσε τὰ χέρια πάνω στὸν Σταυρό. Ἡ νίκη εἶναι δική μας. Δύο χιλιάδες χρόνια τώρα εἶναι ὑψωμένα τὰ χέρια τοῦ Χριστοῦ. Ἀρκεῖ ἕνα βλέμμα πίστεως στὸν Ἐσταυρωμένο καὶ θὰ νικήσουμε.

Σᾶς ἔδειξα τὴν προϊστορία τοῦ Σταυροῦ ὡς προτυπώσεις στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ἐλᾶτε τώρα στὸ παρὸν τοῦ Σταυροῦ. Εἶναι ὁ Γολγοθᾶς. «Καὶ ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν» (Λουκ. 23, 33), λέγει ἐπιγραμματικὰ ὁ Εὐαγγελιστής. Ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτοὺς ποὺ τὴν ἐκτέλεσαν, φανερώνει ἐσχάτη ἀχαριστία καὶ κακότητα. Γι' αὐτὸν ποὺ τὴν δέχθηκε, ἐκφράζει τὸ μυστήριο τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ ἐργαστήριο, ὅπου συνεργάστηκαν ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ παραγάγουν τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Πάνω στὸν Σταυρὸ ἔγινε ἡ καταλλαγή, ἡ συμφιλίωσις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό. Πάνω στὸν Σταυρὸ ἀπαλλάχθηκε ἡ Διαθήκη, ἡ Καινὴ Διαθήκη˙ τὴν ὑπέγραψε ὁ Χριστὸς μὲ τὸ καταπόρφυρο Αἷμα του. Πάνω στὸν Σταυρὸ ἔγινε ἡ μεγάλη μετάγγισις. Προσφέρθηκε τὸ Θεϊκὸ Αἷμα γιὰ νὰ καθαρισθοῦμε ἀπὸ κάθε ἁμαρτία. Πάνω στὸν Σταυρὸ ἕνας Θεός, ὡς ἄνθρωπος, κρεμιέται. Πάνω στὸν Σταυρὸ ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα σώζεται. Πάνω στὸν Σταυρὸ ριζώνεται ἡ Ἐκκλησία. Λέγει σχετικὰ ὁ Ἱ. Χρυσόστομος: «Ὁ γὰρ σταυρὸς τὴν ἔχθραν τοῦ Θεοῦ κατέλυσε τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὰς καταλλαγὰς ἐκόμισε, τὴν γῆν οὐρανὸν ἐποίησε, τοὺς ἀνθρώπους τοῖς ἀγγέλοις ἀνέμιξε, τοῦ θανάτου τὴν ἀκρόπολιν κατήγαγε, τοῦ διαβόλου τὴν ἰσχὺν ἐξενεύρωσε, τὴν ἀλήθειαν ἐπανήγαγε, τοὺς δαίμονας ἀπήλασε, ναοὺς καθεῖλε, βωμοὺς ἀνέτρεψε, κνίσσαν ἠφάνισε, τὴν ἀρετὴν κατεφύτευσε, τὰς Ἐκκλησίας ἐρρίζωσε» (Ε.Π.Ε. 26,98).

Σᾶς ἔδειξα τὸ παρελθὸν τοῦ Σταυροῦ σὰν προτυπώσεις στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Σᾶς ἔδειξα τὸ παρὸν τοῦ Σταυροῦ σὰν θυσία τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀλλ' ὁ Σταυρὸς ἔχει καὶ τὸ μέλλον του. Εἶναι ἡ παρουσία του στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, στὴ ζωὴ τῶν λαῶν, στὴ ζωὴ τῶν χριστιανῶν. Ὁ Σταυρὸς εἶναι «ἡ ὡραιότης τῆς Ἐκκλησίας». Τὸ στολίδι τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ πόσες φορὲς ματωμένο στολίδι!

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅπως ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός, σταυρώνεται καὶ ξανασταυρώνεται, ἔτσι καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία, σταυρώνεται. Διώχτηκε καὶ διώκεται ἡ Ἐκκλησία. Καὶ σήμερα ἡ Ἐκκλησία διώκεται. Τὴν ὁδηγοῦν στὸν σταυρό. Θέλουν νὰ τὴν μεταβάλουν σὲ κρατικοποιημένη ἐπιχείρησι, ἐνῶ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία «καὶ πολεμουμένη νικᾷ».

Ἀγαπητοί! Ὁ σταυρὸς δὲν εἶναι μόνο τὸ ξύλο ποὺ τὸ προσκυνᾶμε, δὲν εἶναι μόνο τὸ στολίδι ποὺ τὸ φορᾶμε. Εἶναι καὶ ἡ ζωή, ποὺ ὀφείλουμε νὰ ζοῦμε. «Σταυρὸς γὰρ ἐστιν αὐτός τε ὁ προσκυνητὸς τύπος καὶ ὁ τοῦ τύπου τούτου λόγος» (Γρηγόριος Παλαμᾶς. Ε.Π.Ε. 9,310).

Νὰ ζήσουμε τὴ ζωὴ τοῦ Σταυροῦ. Νὰ σταυρώσουμε τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο, ποὺ ἔχουμε μέσα μας. «Ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας» (Ρώμ. 6,6). Οἱ χριστιανοὶ σταυρώνουν πάνω στὸν σταυρὸ τῆς χάριτος τὰ πάθη καὶ τὶς κακὲς ἐπιθυμίες. «Οἱ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γάλ. 5,24). Ἕνας νεκρὸς συγκινεῖται ἀπὸ τὰ πάθη; Νεκρωμένοι ἂς γίνουμε ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτία. Σταυρωμένοι πάνω στὸν Σταυρὸ τοῦ καθήκοντος, ἂς ἀκολουθήσουμε τὸν μεγάλο Ἐσταυρωμένο. Αὐτὸς σήκωσε τὸν βαρύτερο Σταυρό. Ὁ δικός μας, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, εἶναι ἐλαφρός. Μὲ τὸν Σταυρὸ θὰ πορευθοῦμε γιὰ τὴ δόξα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

τους ἀνθρώπους καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἐποχές. Ὁ Σταυρὸς καλύπτει ὅλο τὸν χῶρο καὶ τὸν χρόνο.

Καλύπτει ὅλον τὸν χῶρο. Εἶναι «οὐρανοῦ ἰσοστάσιος». Ψάλλουμε στοὺς αἴνους: «Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος! Εὖρος καὶ μῆκος Σταυροῦ, οὐρανοῦ ἰσοστάσιον, ὅτι θείᾳ χάριτι ἁγιάζει τὰ σύμπαντα ...». Τρεῖς διαστάσεις ἔχει ὁ χῶρος: τὸ ὕψος, τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τρισδιάστατος, ἢ μᾶλλον πολυδιάστατος, ἢ ἀκόμη καλύτερα ἀδιάστατος. Ἐπεκτείνετε στὸ ἄπειρο τὴν κάθετη κεραία τοῦ Σταυροῦ. Τὸ ὕψος του ἀγγίζει τὸν οὐρανό. Τὸ βάθος του ἀγγίζει τὰ τρίσβαθα τῆς γῆς. Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ σκάλα, ποὺ κατέβηκε ὁ Θεάνθρωπος «ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς», στὴν ἐσχάτη ταπείνωσι, στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἅδη. Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ σκάλα, ποὺ ἀνεβαίνει ὁ ἄνθρωπος στὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, στὴν ὑψίστη δόξα.

Ἐπεκτείνετε καὶ τὴν ὁριζόντια κεραία τοῦ Σταυροῦ στὸ ἄπειρο. Θὰ ἔχετε μία νοητὴ γραμμή, ποὺ θ' ἀγκαλιάζη τὸν πλανήτη. Στὴν ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ τοῦ Ἐσταυρωμένου χωρᾶνε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Εἶναι ἡ σταυρωμένη καθολικὴ ἀγάπη. Γιὰ ὅλους σταυρώθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἀλλὰ καὶ τὶς διαστάσεις τοῦ χρόνου καλύπτει ὁ Σταυρός. Τρεῖς καὶ οἱ διαστάσεις τοῦ Σταυροῦ χρονικά: τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Ὁ Σταυρὸς ἔχει τὸ παρελθὸν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ παρὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν. Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ὡς προτύπωσις, στὸ Γολγοθᾶ εἶναι ὡς πραγματικὸ θυσιαστήριο, στὴν Ἐκκλησία εἶναι ὡς πίστις καὶ ζωή.

Νὰ θυμίσω δύο προτυπώσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπου φαίνεται ἡ προϊστορία τοῦ Σταυροῦ. Ἡ μία βρίσκεται στὴ θυσία τοῦ Ἰσαάκ. Ζήτησε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ νὰ θυσιάση τὸ μοναχοπαίδι του. Καὶ ὁ Ἀβραὰμ

πειθάρχησε, Ἀλλὰ τὴν ὥρα ποὺ εἶχε ὑψωμένο τὸ χέρι μὲ τὸ μαχαίρι γιὰ νὰ σφάξη τὸν Ἰσαάκ, ἄγγελος Κυρίου τοῦ κράτησε τὸ χέρι: Ὄχι, δὲν θὰ θυσιάσης τὸ παιδί σου. Θὰ θυσιάσης τὸ κριάρι ἐκεῖνο ... Γυρίζει ὁ Ἀβραὰμ καὶ βλέπει ἕνα κριάρι μπλεγμένο στὰ κλαριὰ τοῦ φυτοῦ σαβέκ. Τὰ κέρατά του μὲ τὰ κλαριὰ τοῦ δένδρου σχημάτιζαν σταυρό. Αὐτὸ ποὺ ὁ Θεὸς ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ νὰ τὸ κάνη καὶ δὲν τὸν ἄφησε, τὸ ἔκανε ὁ ἴδιος γιὰ τὸ δικό του μοναχογυιό. Ἕνα τὸν εἶχε καὶ τὸν ἔδωσε, καὶ θυσιάστηκε. Ὁ Ἰσαὰκ εἶναι τύπος τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ξύλο σαβὲκ εἶναι τύπος τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ κριός, ποὺ σταυρώθηκε πάνω στὸν Σταυρὸ (Γέν. 22,9-13).

Καὶ ἡ ἄλλη προτύπωσις. Εἶναι τοῦ Μωυσῆ στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Ἀμμαλικιτῶν. Στὴν πορεία του ὁ Ἰσραὴλ πρὸς τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας συνάντησε τὶς δυνάμεις τῶν Ἀμαλικιῶν. Σκληρὴ ἡ μάχη. Φόβος στὸ στρατόπεδο τῶν Ἰσραηλιτῶν. Μὴ φοβᾶσθε, τοὺς λέγει ὁ Μωυσῆς. Ὅσο θὰ πολεμᾶτε, ἐγὼ θὰ εἶμαι μὲ τὸ ραβδὶ τοῦ Θεοῦ στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ ... Ἄρχισε ἡ μάχη. Ὁ Μωυσῆς στὴν κορυφή. Ὅσο εἶχε τὰ χέρια ὑψωμένα, νικοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτες. Ἀλλὰ σὰν κουραζόταν καὶ κατέβαζε τὰ χέρια, νικοῦσαν οἱ ἐχθροί. Τότε ἀνέβηκαν στὴν κορυφὴ δύο ἄνδρες, ὁ Ἀαρῶν καὶ ὁ Ὢρ, ποὺ

Τεῦχος 11ο • Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2016

Ὁ Σταυρὸς τοῦ χθές, τοῦ σήμερα, τοῦ αὔριο

Ἀρχιμανδρίτου
Νεκταρίου Δημητροπούλου

Στὶς 14 Σεπτεμβρίου ἑορτάζει ἡ σημαία μας. Ἡ σημαία εἶναι τὸ σύμβολο ἑνὸς κράτους. Καὶ τὸ κράτος τοῦ Θεοῦ ἔχει τὸ σύμβολό του. Εἶναι ὁ Σταυρός. Ὅλα τὰ σύμβολα ἔρχονται καὶ παρέρχονται. Ὁ Σταυρὸς παραμένει στὸν αἰώνα. Ἂν θέλουμε νὰ σχηματίσουμε τὴ λέξι ἀγάπη μ' ἕνα σύμβολο, αὐτὸ εἶναι ὁ Σταυρός. Ὁ Σταυρὸς συμβολίζει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο.

Ἀπὸ τότε ποὺ ἡ ἀγάπη ἔγινε ἐσταυρωμένη, ἔφθασε στὸ κορυφαῖο ὕψος της. Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Χριστὸς ἔγινε ἐσταυρωμένος, ἔγινε τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης.

Τὸ ξύλο τῆς ἀνυπακοῆς μᾶς ἔβγαλε ἀπὸ τὸν παράδεισο. Ἅπλωσε τὸ χέρι ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ στὸ ξύλο τῆς παρακοῆς καὶ μᾶς κληροδότησε τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο. Τὸ ξύλο τῆς ὑπακοῆς μᾶς ξανάβαλε στὸν παράδεισο. Ἅπλωσε τὰ χέρια του ὁ νέος Ἀδάμ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πάνω στὸ ξύλο τῆς ὑπακοῆς, καὶ μᾶς κληροδότησε τὴ σωτηρία καὶ τὴ λύτρωση. «Ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. 2,8).

Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ φωτεινότερο σημεῖο. Ἡ λάμψις του καλύπτει τὴ λάμψι τοῦ ἡλίου. Εἴδατε τί συμβαίνει μὲ τὰ ἄστρα; Λάμπουν τὴ νύκτα, ἀλλὰ μόλις βγῇ ὁ ἥλιος, χάνονται. Νομίζεις ὅτι σβήνουν. Στὴν πραγματικότητα δὲν σβήνουν, ἀλλὰ καλύπτονται ἀπὸ κάτι λαμπρότερο, ἀπὸ τὸν ἥλιο. Τὸ ἴδιο συνέβη μὲ τὸν ἥλιο κατὰ τὴ Μεγ. Παρασκευή. Σκοτεινίασε. Χάθηκε; Ἔσβησε; Ὄχι, ἀλλὰ φάνηκε κάτι ποὺ εἶναι λαμπρότερο ἀπὸ τὸν ἥλιο. Καὶ αὐτὸ εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος: «Σταυρὸς ὁ τοῦ ἡλίου φανότερος, ὁ τῆς ἀκτίνος φαιδρότερος· ὅταν γὰρ ἐκεῖνος σκοτίζηται, τότε οὗτος λάμπει· σκοτίζεται δὲ ὁ ἥλιος τότε οὐκ ἀφανιζόμενος, ἀλλὰ νικώμενος τῇ τοῦ σταυροῦ φαιδότητι» (Ε.Π.Ε. 26,98). Θὰ ἔλθη δὲ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποία θὰ σκοτεινιάση ὁ ἥλιος καὶ θὰ σβήση ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα. Καὶ τότε μέσα στὸ γενικὸ σκοτάδι θὰ φανῆ ἕνα οὐράνιο φῶς. Θὰ εἶναι «τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου». Θὰ εἶναι ἕνας πελώριος Σταυρός, φωτεινός. Ὅταν θὰ γίνη ἡ Δευτέρα Παρουσία, θὰ σκοτεινιάσουν πρῶτα τὰ πάντα, ἔπειτα θὰ ἐμφανισθοῦν οἱ ἄγγελοι, ποὺ θὰ κρατοῦν πελώριο Σταυρό. Στὴ συνέχεια θὰ ἔλθη ὁ Κύριος της δόξης, ὁ Κριτὴς τῆς οἰκουμένης, «κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς». Τὸ λέγει σαφῶς προφητικὰ ὁ Κύριός μας: «Ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς» (Ματθ. 24,29-30).

Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ ἰσχυρότερο ὅπλο κατὰ τοῦ Διαβόλου. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ ἰσχυρότερο μέσο τῆς σωτηρίας μας. Ὁ Σταυρὸς εἶναι παγκόσμιος. Εἶναι γιὰ ὅλους

καὶ τὸ σῶμα του, στὴ γῆ ἀποτίθεται μὲ τὴν προσδοκία τῆς ἐγέρσεως. Γι΄ αὐτὸ ὁ θάνατος στὴ σκέψη τῶν χριστιανῶν ὡς ὕπνος νοεῖται, ὡς κοίμηση καὶ ἀνάπαυση λογίζεται, ἀφοῦ «ἀνάστασιν νεκρῶν» προσδοκοῦμε «καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

Στὶς μέρες μας πολὺς λόγος γίνεται καὶ πολλὰ ἐγχειρήματα ἀποτολμοῦνται στὸ πλαίσιο τῆς ἑνότητας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι σίγουρα σημαντικὸ οἱ ἄνθρωποι νὰ συναισθανθοῦμε πὼς ἡ ζωή μας γίνεται μία κόλαση ἀληθινή, ὅταν παραμένουμε κεχωρισμένοι ἀπὸ τὸν Θεό, ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο καὶ ἀπὸ τὴν κτίση. Εἶναι σπουδαῖο νὰ θελήσουμε ἀληθινὰ τὴν ἕνωση μὲ τὸν Δημιουργὸ καὶ μεταξύ μας. Ὅμως ἂς μὴ ξεγελαστοῦμε πιστεύοντας ὅτι ἡ ἑνότητα μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπίτευγμα τῶν δικῶν μας ἐνεργειῶν καὶ πράξεων. Ἡ ἑνότητα εἶναι ποιότητα θεϊκή· εἶναι γεγονὸς ἐκκλησιαστικό· εἶναι γέννημα τῆς ἀληθείας· εἶναι ἀπότοκος τοῦ δόγματος· εἶναι ἄρνηση τοῦ ψεύδους· εἶναι ἀποδοχὴ τοῦ μαρτυρίου· εἶναι δώρημα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν τὴν ἑνότητα καταφάσκουμε, αὐτὴ ζητοῦμε, γι' αὐτὴν προσευχόμαστε. Ὅλες οἱ ἄλλες, οἱ κοσμικὲς καὶ οἱ ἀνθρώπινες, εἶναι ἐπίπλαστες καὶ περιστασιακὲς καὶ δυστυχῶς ὁδηγοῦν σὲ βαθύτερους χωρισμούς, σὲ μεγάλα δεινὰ καὶ σὲ ἀνείπωτες θλίψεις.

Στὰ βάσανα καὶ στοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς δὲν εἴμαστε μόνοι. Ἔχουμε ἰσχυρὴ καὶ φοβερὴ προστασία, τὴν ἀγαπημένη καὶ λατρευτή μας Παναγία. Πάντοτε μὲ πίστη σ' Αὐτὴν νὰ καταφεύγωμε. Πάντοτε μ΄ ἐλπίδα νὰ τὴν παρακαλοῦμε. Πάντα μὲ ὑπομονὴ νὰ περιμένουμε τὸ γλυκό της χαμόγελο ὡς ἐπιβεβαίωση τῆς ἀνταποκρίσεώς της στὸ αἴτημά μας.

Ἀδελφοί μου καὶ τέκνα ἀγαπητά,

Κατὰ τὴ φετινὴ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας μας, τὴν ὁποία ἐπιτελοῦμε μέσα σ΄ ἕνα ζοφερὸ τοπίο ἀπὸ τὴν πολυμέτωπη ἠθικὴ κρίση, ποὺ μαστίζει ἔθνη καὶ λαούς, ἂς ἀνοίξουμε τὴν ψυχή μας καὶ ἂς παρακαλέσουμε τὴν Παναγία μας μὲ ὅση δύναμη ἔχουμε, μὲ αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου: «Λύτρωσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως Σὲ γὰρ ἔχομεν ἁμαρτωλοὶ προστασίαν, σὲ κεκτήμεθα ἐν πειρασμοῖς σωτηρίαν».

Χρόνια πολλὰ κι εὐλογημένα!

Διάπυρος πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο καὶ Μητέρα τοῦ Φωτός.

Ὁ Μητροπολίτης
† ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Παντελεήμων

Τεῦχος 11ο • Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 2016

τὴν ἐπανένωσίν του μὲ τὸν Δημιουργόν, ὁ Θεὸς ἀνταποκρίθηκε στέλνοντας τὸν Υἱό Του τὸν Μονογενῆ στὸν κόσμο, νὰ προσλάβει τὴν ἀνθρώπινη φύση, νὰ γίνει ἄνθρωπος ἀληθινός. Στὸ σχέδιο τῆς Θείας Οἰκονομίας ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ γίνεται ἕνας νέος Ἀδάμ, ποὺ ἀποκαθιστᾶ τὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ καὶ καταδεικνύει τὸν ἀληθινὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Παναγία ἑνώνει τὸν οὐρανὸ μὲ τὴ γῆ. Ἡ Παναγία ἑνώνει τὰ παλαιὰ μὲ τὰ καινούργια. Ἡ Παναγία ἑνώνει τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Ἡ Παναγία ἑνώνει τὴν ζωὴ καὶ τὸν θάνατο. Ὁ «ἔσχατος ἐχθρὸς» τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο εἶναι ὁ θάνατος. Ὅμως ὁ Ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καταργεῖ τὸν θάνατο καὶ ἀπαλλάσσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τούτη τὴν δουλεία. Ἀναρωτιοῦνται ὅμως οἱ ἄνθρωποι: Μὰ γιατί ὁ θάνατος παραμένει νὰ ὑπάρχει στὴ ζωή μας; Γιατί στερούμαστε πρόσωπα ἀγαπημένα; Γιατί νὰ παλεύουμε μὲ ἀσθένειες καὶ δοκιμασίες;

Στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἡ Κοίμηση τῆς Θεοτόκου ἔρχεται νὰ δώσει ἱκανὲς ἀπαντήσεις, ἔρχεται νὰ παρηγορήσει καὶ νὰ ξεκουράσει. Ἡ Παναγία μας παρ' ὅλο ποὺ κατέστη «σκεῦος ἁμίαντον», «καθαρὴ καὶ ἄσπιλος», ξένη ἀπὸ κάθε πτώση καὶ ἀπὸ κάθε ἁμαρτία, μετὰ τὴν ἐπέλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γνώρισε καὶ ἐκείνη τὸν θάνατο. Στὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως βλέπουμε αὐτὴ τὴν τραγικὴ στιγμὴ τοῦ χωρισμοῦ τῆς παναγίας ψυχῆς της ἀπὸ τὸ ἄμωμο σῶμα της. Ὅμως ἀκριβῶς ἐδῶ ἔγκειται καὶ ἡ κατάργηση τοῦ θανάτου.

Ἡ ψυχὴ τῆς κεκοιμημένης Μαρίας δὲν φυλακίζεται στὸν Ἅδη, δὲν παραδίδεται στὸν θάνατο ὁριστικά, ἀλλὰ παραλαμβάνεται ἀπὸ τὸν Υἱὸ καὶ Θεό της, ἐναποτίθεται στὴν ἀγκάλη Του, στὰ χέρια ἐκεῖνα ποὺ κρατοῦν καὶ ἀσφαλίζουν καὶ σώζουν τὸν ἄνθρωπο. Μὰ καὶ τὸ σῶμα τῆς Παναγίας μας, τὸ ὁποῖο ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους σὲ μνῆμα ἐνταφιάζεται, δὲν ἐγκαταλείπεται στὴ φθορὰ καὶ στὴ σήψη, ἀλλὰ ἀνίσταται ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ παραλαμβάνεται κι αὐτὸ εἰς τὸν οὐρανό. Ἔτσι ἡ Παναγία μὲ τὴν σεπτή Της Κοίμηση καὶ τὴν ἁγία Της Μετάσταση ἀποκαλύπτει στοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὁ θάνατος πλέον εἶναι ἕνα πέρασμα ἀπὸ τὰ παρόντα στὰ μέλλοντα, ἀπὸ τὰ ὀδυνηρὰ στὰ εὐφρόσυνα, ἀπὸ τὰ φθαρτὰ στὰ ἄφθαρτα, ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα στὰ παντοτινά. Ἡ ψυχὴ κάθε κεκοιμημένου, στὰ χέρια τοῦ Χριστοῦ παραδίδεται,

ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἀτενίζοντας τὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἔτσι ὅπως ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση ἐξιστορεῖ καὶ φιλοτεχνεῖ, αἰσθανόμαστε πὼς εἴμαστε παρόντες, ὄχι ἁπλὰ σὲ μία **ἐξόδιο ἀκολουθία, ἀλλὰ** σὲ μία μεγάλη **Ἑορτὴ καὶ Πανήγυρη. Δυ**νάμεις ἀγγελικές, **ὁ χορὸς τῶν ἐνδό**ξων Ἀποστόλων, Πατέρες ἀποστολικοί, Ὑμνογράφοι ἐκκλησιαστικοί, πιστοί, μὰ καὶ δύσπιστοι, **πλαισιώ**νουν τὸ σεπτὸ **σκήνωμα** τῆς Παναγίας **Παρθέ**νου. Καὶ στὸ **κέντρο** τῆς ἱερᾶς **εἰκόνος** ὁ ἴδιος ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κρατώντας στὰ χέρια του τὴν ψυχὴ τῆς Μητρός Του. Ναί, βρισκόμαστε ἐνώπιον μίας σπουδαίας Ἑορτῆς, τῆς Ἑορτῆς τῆς «ἑνότητος».

Τὸ ἀνθρώπινο γένος μετὰ τὴν πτώση, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσή του ἀπὸ τὸν Δημιουργό του, ἀπώλεσε πολλὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ δωρήματα ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ προσέφερε. Ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, ἦταν καὶ ἐκεῖνο τῆς «ἑνότητος».

Στὴν κεκρυμμένη λαχτάρα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γιὰ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Γ΄ • ΤΕΥΧΟΣ 11ο • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Περιοδικὸν

Παρρησία

Τριμηνιαία Ἔκδοσις
Οἰκοδομῆς καὶ Ἐνημερώσεως

Ἰούλιος - Σεπτέμβριος
ΕΤΟΣ Γ΄ - ΤΕΥΧΟΣ 11ο

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ.κ. Παντελεήμων

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τηλ. 25310 22642
Fax: 25310 23439

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Ἰατρίδης
Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Ἀμπατζίδης
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

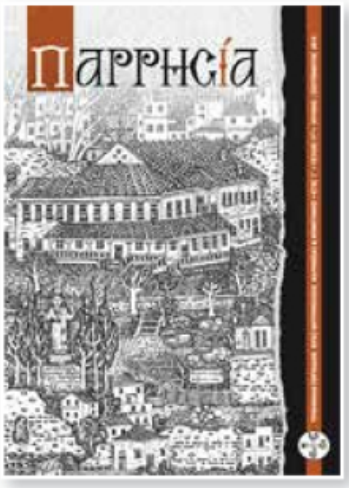
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Σπυρίδων Κιοσσὲς

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Γιάννης Μενεσίδης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΔΕΚΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΑΡΘΡΑ-ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Περιοδικὸν Παρρησία
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τ.Θ. 306, Τ.Κ. 69100 Κομοτηνή

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφεῖον «Ἐπικοινωνία Α.Ε.»
Ἔναντι Πανεπιστημιουπόλεως
691 00 Κομοτηνὴ
Τηλ. 25310 81512, Fax: 25310 26027
E-mail: epikoinonia.ae@gmail.com

Περιεχόμενα

01.
«Ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου»
Ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ.κ. Παντελεήμονος

04.
«Ὁ Σταυρὸς τοῦ χθές,
τοῦ σήμερα, τοῦ αὔριο»
Ἀρχιμανδρίτου Νεκταρίου Δημητροπούλου

07.
«Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης
Χρυσόστομος»
Ἔφης Καραπούλη, Φιλολόγου-Ἱστορικοῦ

10.
«Ὁ Τίμιος Σταυρὸς στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ
λατρευτικὴ παράδοση»
Μ. Γ. Βαρβούνη, Καθηγητὴ Λαογραφίας
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμῆμα Ἱστορίας καὶ Ἐθνολογίας

14.
«Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις»
Ἐπιμέλεια: Ἀρχιμανδρίτης
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Βαρθολομαῖος Ἰατρίδης,
Ἱεροκήρυξ Ι. Μ. Μαρωνείας & Κομοτηνῆς

Παρρησία

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Γ΄ • ΤΕΥΧΟΣ 11ο • ΙΟΥΛΙΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016